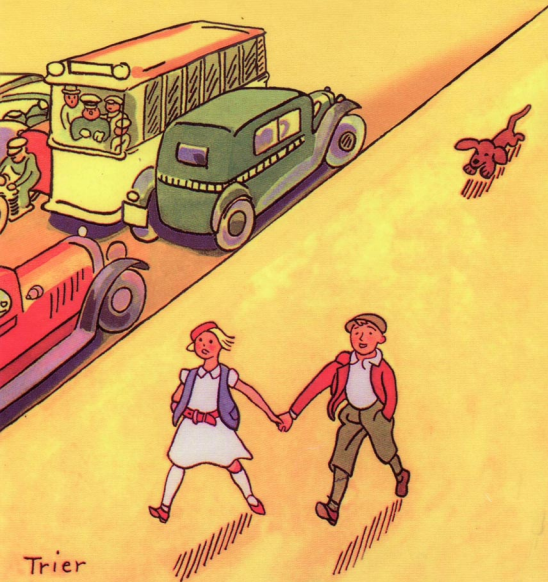

Erich Kästner

Lienka a Anton

Vydavateľstvo
Spolku slovenských spisovateľov

Erich Kästner

Lienka a Anton

Vydavateľstvo
Spolku slovenských spisovateľov

Pünktchen und Anton
Text by Erich Kästner, illustrations by Walter Trier
Copyright © Atrium Verlag AG, Zürich 1935
Translation © 2012 by Iva Vranská Rojková
Slovak Edition © 2012 by Vydavateľstvo
Spolku slovenských spisovateľov, spol. s r. o., Bratislava
e-mail: vsss@stonline.sk, <http://www.vsss.sk>

Realizované s finančnou podporou
Ministerstva kultúry Slovenskej republiky

Die Herausgabe dieses Werkes wurde aus Mitteln des Goethe-Instituts
Bratislava gefördert
Vydanie diela finančne podporil Goetheho inštitút v Bratislave

Vydavateľstvo
Spolku slovenských spisovateľov, spol. s r. o.
Erich Kästner: Lienka a Anton
Z nemeckého originálu Erich Kästner: Pünktchen und Anton,
ktorý vyšiel vo vydavateľstve Atrium Verlag AG, Zürich 1935,
preložila Iva Vranská Rojková
Ilustroval Walter Trier
Zodpovedná redaktorka Ingrid Skalická
Obálku s použitím ilustrácie Waltera Triera navrhla Anna Chovanová
Sadzba Anna Chovanová
Tlač PM Turany
Prvé vydanie
Printed in Slovakia

ISBN 978-80-8061-619-9

Obsah

	Čo najkratší úvod	7
Prvá kapitola:	Lienka hrá divadlo	10
<i>Prvá premýšľačka je</i>	<i>O povinnosti</i>	18
Druhá kapitola:	Anton vie dokonca variť	19
<i>Druhá premýšľačka je</i>	<i>O hrdosti</i>	28
Tretia kapitola:	Bude sa holiť pes	30
<i>Tretia premýšľačka je</i>	<i>O fantázii</i>	38
Štvrtá kapitola:	Zopár názorových nezhôd	39
<i>Štvrtá premýšľačka je</i>	<i>O odvahe</i>	45
Piata kapitola:	Každý sám sebe zubárom	47
<i>Piata premýšľačka je</i>	<i>O zvedavosti</i>	52
Šiesta kapitola:	Deti majú nočnú šichtu	53
<i>Šiesta premýšľačka je</i>	<i>O chudobe</i>	58
Siedma kapitola:	Slečna Zbožná sa opila	60
<i>Siedma premýšľačka je</i>	<i>O vážnosti života</i>	65
Ôsma kapitola:	Učiteľovi Brzdárovi svitne	67
<i>Ôsma premýšľačka je</i>	<i>O priateľstve</i>	73
Deviata kapitola:	Pani Hostovecká zažije sklamanie	74
<i>Deviata premýšľačka je</i>	<i>O sebaovládání</i>	79
Desiata kapitola:	Mohlo by to dopadnúť zle	80
<i>Desiata premýšľačka je</i>	<i>O rodinnom šťastí</i>	85
Jedenásta kapitola:	Riaditeľ Pong sa precvičuje v špehovaní	86
<i>Jedenásta premýšľačka je</i>	<i>O klamstve</i>	91

Dvanásta kapitola:	Mršina si zaslúži desať mariek a zaucho 92
<i>Dvanásta premýšľačka je</i>	<i>O sviniaroch 96</i>
Trinásta kapitola:	Tučná Berta sa oháňa telocvičným kužeľom 97
<i>Trinásta premýšľačka je</i>	<i>O náhode 103</i>
Štrnásta kapitola:	Zašpínené večerné šaty 104
<i>Štrnásta premýšľačka je</i>	<i>O rešpekte 110</i>
Pätnásta kapitola:	Policajt tancuje tango 111
<i>Pätnásta premýšľačka je</i>	<i>O vďačnosti 117</i>
Šestnásta kapitola:	Koniec dobrý, všetko dobré 118
<i>Šestnásta premýšľačka je</i>	<i>O šťastnom konci 124</i>
	Krátky doslov 125

Čo najkratší úvod

Čo som to chcel povedať? Ach, áno, už viem. Príbeh, ktorý vám tentoraz rozpoviem, je mimoriadne pozoruhodný. Po prvé je pozoruhodný tým, že je pozoruhodný, a po druhé tým, že sa skutočne stal. Zhruba pred pol rokom sa objavil v novinách. Aha, zídte vám hneď na um a pomedzi zuby utrúsíte: Aha, Kästner kradol!

Ale on vôbec nekradol.

Príbeh, ktorý vyšiel v novinách, mal maximálne dvadsať riadkov. Bol taký krátky, že ho takmer nik nečítal. Išlo o noticku, čo oznamovala len toľko, že sa toho a toho dňa v Berlíne stalo to a to. Ihneď som vzal nožnice, správu som vystrihol a starostlivo ju odložil do škatuľky s pozoruhodnosťami. Škatuľku na pozoruhodnosti mi Rúť oblepila. Na vrchnáku je vlak s kriklavočervenými kolesami, vedľa neho stoja dva tmavozelené stromy a nad nimi sa vznášajú tri biele oblaky, okrúhle ako snehové gule – všetko z celofánu. No nádhera.

Tým niekoľkým dospelým, ktorí okrem mňa príbeh čítali, určite ničím neudrel do očí. Správu považovali za kus dreva. Prečo za kus dreva? Hneď to vysvetlím:

Keď si malý chlapec prinesie spod sporáka kus dreva a povie drevu „Hijó!“, potom je to kôň, skutočný živý kôň. A keď si starší brat, krútiac hlavou, prezrie drevo a povie mladšiemu „Ved' to nie je žiaden kôň, ale ty si somár“, tak to

vôbec nič na veci nemení. A podobne to bolo s mojou novinou notickou. Iní ľudia si mysleli: No, je to jednoducho dvadsaťriadková noticka. Ja som však zamrmľal „Hókus-pókus!“, a bola tu kniha.

Rozprávam vám to z istého úplne konkrétneho dôvodu. Keď človek píše poviedky, často sa ho pýtajú: „Hej, vy, a to, čo ste napísali, sa naozaj aj stalo?“ Najmä deti to chcú vždy presne vedieť. Potom sa poťahujete za briadku a robíte si z toho ťažkú hlavu. Niečo z tých príbehov sa naozaj stalo, ale všetko? Nebeháte predsa vždy ľuďom v päťkách s notesom v ruke, aby ste do najmenších podrobností stenograficky zachytili, čo povedali a urobili! Lebo keď sa vám to či ono stane, ešte vôbec neviete, že o tom raz napíšete! To je predsa jasné, nie?

Teraz sa však mnohí malí i veľkí čitatelia rozkročia a vyhlásia: „Veľavážený pane, ak sa to, čo ste spísali, nestalo, tak váš príbeh nami ani nehne.“ A tu by som rád odpovedal: Či už sa to skutočne stalo alebo nie, to je fuk. Hlavné, že je historka hodnoverná! Historka je hodnoverná vtedy, keď sa skutočne mohla udiať presne tak, ako bola podaná. Pochopili ste? Ak ste to pochopili, porozumeli ste dôležitému umeleckému pravidlu. A ak ste to nepochopili, tak sa tiež nič nedeje – a týmto sa úvod končí, hurá.

Zo skúsenosti však viem, že niektoré deti veľmi rady čítajú také úvahy ako práve tú s drevom a koňom, skutočné a pravdivé. Iné deti by radšej tri dni nejedli nič iné len ovsenú kašu, než by si trúfli na takéto náročné veci. Boja sa, že by ich malému fajnovému mozočku mohli pribudnúť dáke závity. Čo tu narobíte?

Poznám isté východisko. Všetko, čo je v tejto knihe spojené s premýšľaním, vtesnám do krátkych blokov, a muža, ktorý túto knihu vytlačí, poprosím, aby moje „premýšľačky“ vytlačil iným typom písma než samotný príbeh. Premýšľačku má vytlačiť šikmým písmom, presne ako tento úvod. Ak teda uvidíte niečo šikmo vytlačené, môžete to preskočiť, ako by to tam ani nebolo. Jasné? Dúfam, že chápavo prikyvujete.

Čo som to chcel ešte povedať? Ach áno, už viem. Chcel som povedať, že teraz sa už môže príbeh začať.

Prvá kapitola

Lienka hrá divadlo

Keď riaditeľ prišiel napoludnie domov, ostal stáť ako priko-
vaný a ohromene upieral zrak do obývačky. Tam totiž stála
tvárou k stene jeho dcéra Lienka, neustále sa ukláňala a pritom
vzlykala. Azda ju bolí brucho? zamyslel sa. Ale zadržal dych
a ani sa nepohol z miesta. Lienka vystrela obe ruky smerom
k striebornej tapetovej stene, poklonila sa a chvejúcim sa hla-
som povedala: „Zápalky, kúpte si zápalky, ctené panstvo!“
Vedľa dieťaťa sedel Dumko, Lienkin malý hnedý jazvečík,
hlavu skláňal nabok, čudoval sa a chvostom klopal do taktu.
Lienka žalostne vysvetľovala: „Zmilujte sa predsa nad nami
chudobnými. Škatuľka len za desať fenigov.“ Dumko sa začal
škrabať za uchom. Zrejme sa mu zdala cena privysoká, alebo
mu bolo ľúto, že nemá pri sebe peniaze.

Lienka zdvihla vystreté ruky vyššie, poklonila sa a zajach-
tala. „Mama je úplne slepá, a pritom ešte taká mladá. Tri
škatuľky za dvadsaťpäť. Boh vás žehnaj, milá pani!“ Zrejme si
od nej stena kúpila tri škatuľky zápaliek.

Pán Pong sa nahlas zasmial. Také čosi ešte nezažil. Jeho
dcéra postávala v obývačke, ktorá mala hodnotu tritisíc mariek,
a žobrala od tapety. Lienku vydesilo, keď začula, že sa ktosi
smeje, obrátila sa, zbadala otca a utiekla. Dumko hopkal
nezúčastnene za ňou.

„Tu niekomu švitorí?“ opýtal sa otec, ale odpovede sa nedočkal. Vtom sa zvrtol a odkráčal do svojej pracovne. Na stole ležali listy a noviny. Zaboril sa hlboko do koženého kresla, zapálil si cigaru a čítal.

Lienka sa vlastne volala Lujza. Ale keďže v prvých rokoch vôbec nechcela rásť, hovorili jej Lienka. A tak ju volali ešte aj teraz, hoci už dávno chodila do školy a už vôbec nebola malá. Jej otec, pán Pong, bol riaditeľ továrne na vychádzkové palice. Zarábala mnoho peňazí, a mal aj mnoho práce. Jeho žena, Lienkina mama, mala, prirodzene, iný názor. Myslela si, že zarába primálo a pracuje priveľa. Vtedy vždy hovoril: „Ženy tomu vôbec nerozumejú.“ Tomu ale nemohla veľmi veriť.

Bývali vo veľkom byte neďaleko od Nábřežia Ríšskeho snemu. Byt mal desať izieb a bol taký veľký, že kým sa Lienka po jedle vrátila späť do detskej izby, väčšinou už opäť vyhladla. Taká to bola dlhá cesta!

Keďže práve hovoríme o jedle, otec Pong bol hladný. Zazvonil. Vstúpila tučná slúžka Berta. „Mám umrieť od hladu?“ opýtal sa zlostne.

„Len to nie!“ povedala Berta. „Ale milostivá pani je ešte v meste, tak som myslela...“

Pána Ponga to zdvihlo z kresla. „Ak budete ešte raz myslieť, zajtra nedostanete voľno,“ vyhlásil. „Poďme! Jedlo! Zavolajte vychovávateľku a dieťa.“ Tučná Berta sa dala do klusu a vygúľala sa dvermi.

Pán Pong prišiel do jedálne prvý. Vzal si tabletku, uškľabil sa a zapil ju vodou. Hltal tabletky, vždy keď sa naskytla príleži-